

Rapport 2010:33

Kv Vattentornet 5, 6 och 7 i Helsingborg

Arkeologisk förundersökning 2010

Jan Kockum

sydsvensk
arkeologi

Rapport 2010:33

Kv Vattentornet 5, 6 och 7 i Helsingborg

Arkeologisk förundersökning 2010

Jan Kockum

Fornlämningsnr: 42
Vattentornet 5, 6 & 7, Helsingborg
Helsingborgs kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134
291 22 Kristianstad

Malmö

Box 406
20124 Malmö

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2010 Sydsvensk Arkeologi AB
Rapport 2010:33
Omslag: Helsingborg 1788, jfr fig.2.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Läge och topografi	5
Historik och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	6
Antikvarisk syntes	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	9

Fig. 1. Helsingborg i Helsingborgs kommun, Skåne.

Fig. 2. Undersökningsområdet markerat med röd linje, förvärfningsområdet gråmarkerat. Utdrag ur fastighetskartan, blad 3C 3b.

Sammanfattning

Vid undersökningen grävdes nio mindre schakt. I schakten påträffades inget av antikvariskt intresse bortsett från en redeponerad skelettdel från människa. Det redeponerade materialet härrör sannolikt från S:t Petri kyrkas kyrkogård ett fåtal meter österut.

Inledning

I samband med anläggande av mur och lekplats har markingrepp gjorts. Då området ligger inom Helsingborgs medeltida stadsområde, upptaget som fornlämning 42, beslutade länsstyrelsen i Skåne län att en arkeologisk förundersökning skulle genomföras. Undersökningen genomfördes under perioden 100510–100930 av arkeolog Jan Kockum vid Sydsvensk Arkeologi AB.

Läge och topografi

Helsingborg ligger vid Öresundskusten i den nordvästra delen av Skåne. Staden präglas av den höga *landborgen*, skapad genom en naturlig förkastning, och den nedanför vid Öresund belägna smala strandremsan. Höjdskillnaden mellan landborgen och strandremsan är ca 20 m. Inom det aktuella området finns stora nivåskillnader och många av dessa kan misstänkas bero på i sen tid gjorda landskapsåtgärder.

Historik och fornlämningsmiljö

Staden ligger i den norra utkanten av en förhistorisk jordbruksbygd, vars centrum av fornlämningarna att döma, tycks ha legat i anslutning till Råån. Helsingborg växte fram under 1000-talet på kunglig mark och sannolikt även på kungligt initiativ.

Uppe på landborgen byggdes på 1300-talet Kärnan och ersatte därmed ett torn eller en kastal som uppförts någon gång under 1100-talet.

En bit öster om kastalområdet fanns fram till reformationen S:t Petri kyrka som har undersökts arkeologiskt i omgångar sedan 1907. Vid undersökningarna har bl a framkommit grundmurar tillhörande kyrkan, ca 1500 gravar samt förhistoriska boplatslämningar (Wihlborg 1981, s 35 f). Kyrkan antas vara från 1100-talets andra hälft, men är omnämnd i skriftliga källor först 1257.

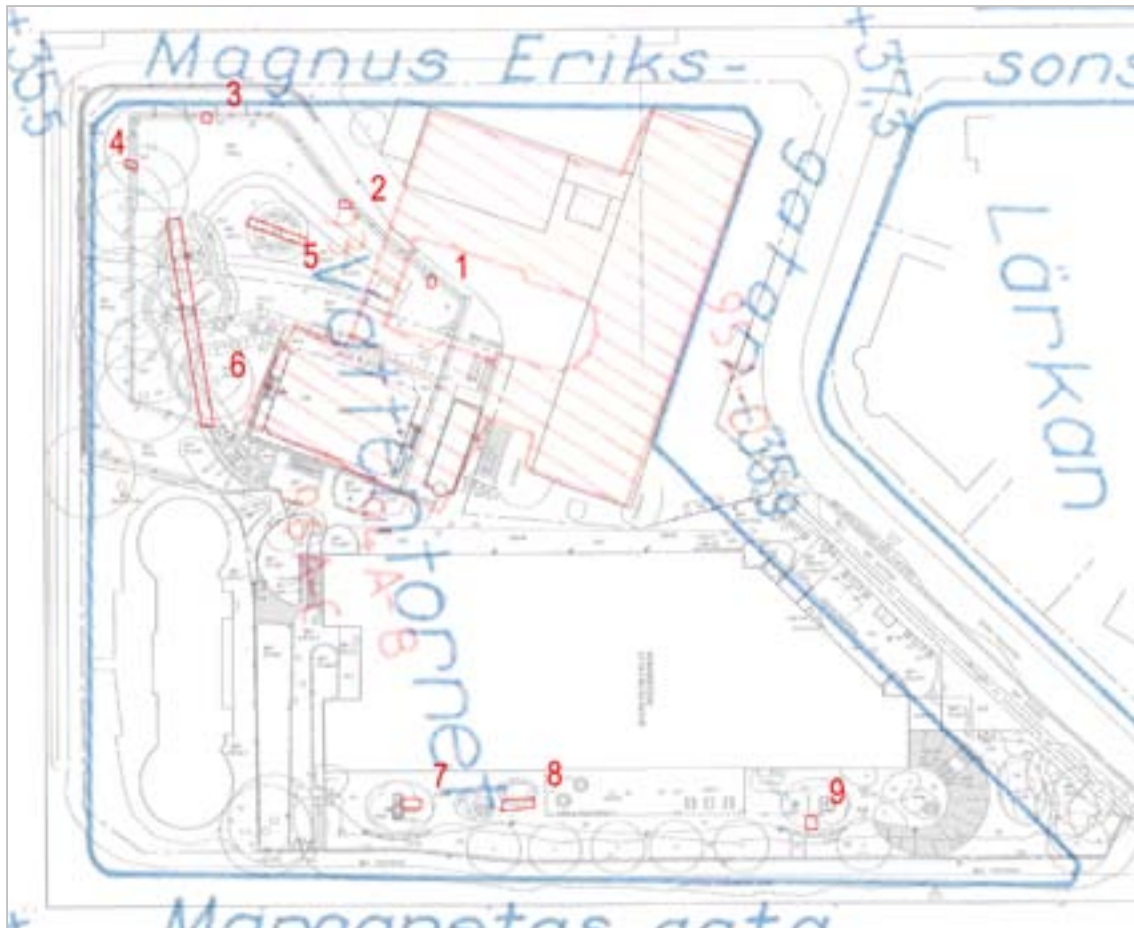

Fig. 3. Situationsplan som visar planerat anläggningsarbete. Undersökningsschakten är rödmarkerade och numrerade 1–9. På planen syns även den rödmarkerade konturen av St. Petris grundplan samt tidigare undersökt område som rödskrafferad yta. I schakt 6 påträffades ett fragment av redeponerat gravmaterial som sannolikt skall härledas till den forna kvrköoården.

Undersökningsresultat

Vid undersökningen grävdes sökschakt genom alla de områden som påverkades av det planerade anläggningsarbetet, inalles 9 schakt. Schakten 1–4 grävdes i sträckningen för ett stängsel. Schakt 5 grävdes för en grillplats, schakt 6 och 7 för lekredskap, schakt 8 för bänkskulptur mm, schakt 9 för labyrint och gunga.

Schakt 1 mätte 0,5 x 1,4 m och hade ett djup på 0,5 m. Massorna bestod av matjord och i botten av schaktet påträffades modernt tegel.

Schakt 2 mätte 0,5 x 1,4 m och hade ett djup av 0,5 m. Massorna bestod av matjord, dock framkom moderna rivningsmassor mot botten av schaktet.

Schakt 3 mätte 0,5 x 1,3 m och hade ett djup av 0,7 m. Massorna bestod endast av matjord.

Schakt 4 mätte 0,5 x 1,3 m och hade ett djup av 0,6 m. Massorna bestod av matjord.

Schakt 5 mätte 6 x 0,5 m och hade ett djup av 0,5 m. Massorna bestod av matjord med moderna fyllmassor i botten.

Schakt 6 mätte 1,5 x 15,6 m och hade ett djup av 0,4 m. Massorna bestod av matjord med inslag av modernt tegel. I schaktets norra del påträffades ett fragment av människoben som sannolikt skall knytas till S:t Petri kyrkas kyrkogård.

Schakt 7 mätte 1,5 x 3,6 m och hade ett djup av 0,3 m. I schaktet bestod massorna endast av matjord.

Schakt 8 mätte 1,5 x 4,2 m och hade ett djup av 0,3 m. I schaktet bestod massorna endast av matjord.

Schakt 9 mätte 1,5 x 1,5 m och hade ett djup av 0,3 m. I schaktet bestod massorna endast av matjord.

Antikvarisk syntes

Vid undersökningen påträffades benfragment som tolkades som redeponerat material från kyrkogården. I övrigt påträffades inget av antikvariskt intresse. Tvärtom kunde det på flera ställen påvisas modern material som troligen beror på omfattande schaktningsarbeten i samband med tidigare byggnation.

Referenser

Wihlborg, A. 1981. Helsingborg. *Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer. Medeltidsstaden 32*. Stockholm.

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	100035
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-28272-09
Datum för beslut:	2009-05-11
Projektnummer:	100035
Län:	Skåne
Kommun:	Helsingborg
Socken:	Helsingborg
Fastighet:	Kv Vattentornet 5, 6 & 7
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3C 3b
Koordinatsystem:	RT 90 2,5 gon väst
X koordinat:	6,217,647.65
Y koordinat:	1,306,649.93
Höjdsystem:	RH 70
M ö.h.	ca 35–40
Fältarbetstid:	100510–100930
Antal arbetsdagar:	1
Antal arkeologtimmar:	8
Antal maskintimmar :	–
Platschef:	Jan Kockum
Personal:	Jan Kockum
Projektgrupp:	–
Underkonsulter:	–
Uppdragsgivare:	Kärnfastigheter
Fynd:	–
Dokumentationsmaterial:	1 st A3 situationsplan, 5 st digitalfoton
Kostnader:	14 200

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2010

1. Vintrie Park - område C3, Bunkeflo sn, UN 2009, Kristian Brink
2. Kv. Nereus 1, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
3. Hedmanska gården, hus E., Malmö, FU 2010, Joakim Frejd
4. Skanör 40:3 och 40:4, Skanörs sn, FU 2010, Joakim Frejd
5. Fosie kyrka, Fosie sn, FU 2009, Per Sarnäs
6. Helsingborg, Gamla Staden 8:1, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum
7. Litiska analyser, på uppdrag av Blekinge Länsmuseum, Anders Högberg
8. Bagars plats, Malmö, FU 2009, Joakim Frejd
9. Stora Hammar 16:136 – ledningsarbeten, Stora Hammar sn, FU 2010, Per Sarnäs
10. Järnålder i Kulladal, Fjälkinge sn, FU 2009-2010, Tony Björk
11. Kv. Kaninen, Malmö, SU 2010, Per Sarnäs
12. Kv. Frans Suell 14 i Malmö, Malmö, FU 2010, Jan Kockum & Lars Jönsson
13. Stadslämningar på Vä 66:2, Vä sn, FU 2010, Tony Björk
14. Härlöv 50:53, Kristianstad, FU 2010, Tony Björk
15. Renovering och dränering av Uppåkra kyrka 2009–2010, Uppåkra sn, FU 2009–2010, Jan Kockum
16. Yngsjö S:25, Åhus sn, FU 2010, Jan Kockum
17. Tosteberga 2:49, Trolle-Ljungby sn, SU 2010, Tony Björk
18. Kv. Månen 4, Åhus, FU 2010, Tony Björk
19. Nedra Glumslöv, Glumslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
20. Fjärrvärme i Åhus medeltida gator, Åhus, FU 2010, Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Värmekulvert och dränering inom Bollerups säteri, Bollerup sn, FU 2009–2010, Jan Kockum
22. Kv Lyckan 36 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
23. Belysning av Ystads kloster, etapp 2, Ystad, FU 2010, Jan Kockum
24. Markbelysning vid Nosaby kyrka, Nosaby sn, FU 2010, Jan Kockum
25. Provgropar vid Västra Odarslövs kyrka, Odarslövs sn, FU 2010, Jan Kockum
26. Fjärrvärme i Åhus, Companiegatan, Åhus sn, FU 2010, Johan Dahlén
27. Skansgatan/Fjädergränd i Ystad, Ystad, FU 2010, Lars Jönsson
28. Söderport 11 i Malmö, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
29. Slottsträdgårdscaféet, Malmö, FU 2010, Lars Jönsson
30. Norra Åsum 1:14, Kristianstads sn, FU 2010, Jan Kockum
31. Dränering av Bjuvs kyrka, Bjuvs sn, FU 2010, Jan Kockum
32. Kv Telegrafan 8 i Åhus, Åhus, FU 2010, Jan Kockum
33. Kv Vattentornet 5, 6 & 7 i Helsingborg, Helsingborg, FU 2010, Jan Kockum

